

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
2025-2026 BAHAR DÖNEMİ
FİZİK-IV LABORATUARI
DENEY RAPORU

Ad-Soyad :
Numara :

NUMARASI: 10

ADI: OSİLOSKOPTA FAZ ÖLÇÜMÜ VE LİSSAJOUS ŞEKİLLERİ

AMACI (5 puan):

TEORİSİ (15 puan):

1. Lissajous eğrileri nedir? Nasıl oluşur? Açıklayınız.

2. Aynı frekanslı, farklı faz farkına sahip iki sinüzoidal gerilimin osiloskop ekranında nasıl görüntülendiğini açıklayınız. $\phi = 0, \pi/2, \pi$ için beklenen şekilleri çizin.

3. Lissajous eğrilerinden faz farkı ϕ nasıl hesaplanır? $\sin \phi = Y_A/Y_B$ bağıntısını açıklayınız ve Y_A, Y_B 'yi şema üzerinde gösteriniz.

4. Frekans oranı $H_f/V_f = V_t/H_t$ bağıntısını açıklayınız. $T_x/T_y = 1/3$ olan bir Lissajous şeklini çizin.

DENEYİN

DÜZENEĞİ (5 puan):

1. Kısım: Farklı Frekanslı İki Sinyal — Deney düzeneğinin şeklini çiziniz (iki dalga üretici – osiloskop x-y girişleri).

2. Kısım: Faz Farkı Ölçümü — Dalga üretici – 100 k Ω – 0,01 μ F – Osiloskop (Şekil 6'ya göre) deney düzeneğini çiziniz.

YAPILIŞI (5 puan):

1. Kısım: Farklı Frekanslı İki Sinyal:

2. Kısım: Faz Farkı Ölçümü:

1. Kısım: Farklı Frekanslı İki Sinyal

Sabit tutulan sinyal frekansı (f_1) = ... Hz

Kapalı eğri elde edilen frekans çiftlerini kaydediniz ve ω_x/ω_y oranını her iki yöntemle hesaplayınız:

ω_x/ω_y (jeneratörden)	ω_x/ω_y (osiloskoptan)

Elde ettiğiniz Lissajous şekillerini aşağıya çiziniz ve frekans oranlarını $H_f/V_f = V_t/H_t$ bağıntısıyla doğrulayınız:

Yorum (i ve ii'den elde edilen sonuçları karşılaştırınız):

2. Kısım: Faz Farkı Ölçümü

Devre frekansı (f) = ... Hz

$R = 100 \text{ k}\Omega$ $C = 0,01 \text{ }\mu\text{F}$

Elips üzerinden YA ve YB değerlerini ölçerek faz farkını hesaplayınız:

YA (div)	YB (div)	$\sin \phi = Y_A/Y_B$	ϕ (°)

Ortalama faz farkı $\phi = \dots\dots\dots^\circ$

Teorik faz farkı hesabı ($\phi = \arctan(1/\omega RC)$):

Yüzde hata hesabı ve yorum:

SORULAR (10 puan)

1. KIT'in havası neden boşaltılmıştır? Açıklayınız.

---

2. Osiloskop ekranında elde edilen elips şeklindeki eğriler için faz farkının $\phi = \text{Arcsin}(YA/YB)$ olduğunu gösteriniz.

---

3. Lissajous eğrileri ifadesini tanımlayınız. T_x/T_y oranları 2, 3/2, 1/3 ve 2/3 olan Lissajous şekillerini çiziniz ve kısaca açıklayınız.